

СТО ГОДИНИ НАЦИОНАЛЕН ПРИРОДОНАУЧЕН МУЗЕЙ

КРАСИМИР КУМАНСКИ, АЛЕКСИ ПОПОВ

Един от най-старите музеи в България — Естественоисторическият, на-върши един век през 1989 г. За чествуване на годишнината още две години по-рано бе учреден организационен комитет с председател директора на Националния природонаучен музей (НПМ) акад. Иван Костов и членове — научните сътрудници в музея. Този комитет внесе предложения за обелязане на юбилея до ръководството на БАН. С решение на Бюрото на Президиума и Научния секретариат на БАН от 11 ноември 1987 г. (протокол № 35, точка 3.4) бяха утвърдени конкретните прояви във връзка с годишнината: тържествено събрание, юбилейна научна сесия, поканване на чуждестранни учени, отпечатване на докладите от сесията.

Подготвителната дейност обхващаща и подобряване на част от експозицията. Значителни изменения чрез ново подреждане и онагледяване бяха извършени в залите по палеонтология и орнитология, осъвременена беше експозицията по минералогия. Активността на част от музейните служители беше насочена към уведомяване на сродните институти у нас и в чужбина, на отделни изтъкнати учени, на някои представители на чуждестранни природонаучни учреждения за предстоящото чествуване, както и уреждане на въпросите около тяхното пребиваване в България.

Изработен бе възпоменателен плакет (медал) в две разновидности (бронзов и патиниран). На едната му страна е изобразена емблемата на НПМ с девиза „*natura et scientia*“ и надпис „National Natural History Museum, Sofia, Bulgaria, 100 years“, а на другата страна — сградата на музея с надпис „100 години Национален природонаучен музей при БАН, 1889—1989, София“. Изработени бяха и три вида значки, също в две разновидности (жълт метал и бял метал), с изображение на емблемата на НПМ и на два ценни експоната от нашите колекции — изчезналия вече в България брадат лешояд и рекордната по размери мечка от Рила.

Научнопопулярен филм, озаглавен „Неоценено съкровище“, бе създаден от екип на филмовата студия „Време“ с режисьор Виктор Петков след консултации с научните сътрудници при подготовката, сценария, снимането и монтажа. Във филма са показани по-забележителните образци и препарати от експозицията на музея. На годишнината са посветени и издадените в павечерието на юбилея пощенска марка и пощенски плик.

В средствата за масова информация в края на 1989 г. и началото на 1990 г. намериха място редица материали и интервюта за НПМ и за честването на юбилея — Българско радио, Българска телевизия, БТА, „Работническо дело“, „Вечерни новини“, списанията „Природа“, „Природа и знание“, „Списание на БАН“ и др.

В официалното чествуване на годишнината от 4 до 6 октомври 1989 г. взеха участие следните гости от чужбина:

- акад. Леонид Петрович Татаринов, директор, Палеонтологический институт АН СССР, Москва, СССР;
- чл.-кор. Александр Михайлович Дымкин, директор, Геологический музей имени Вернадского АН СССР, Москва, СССР;
- Ирина Валериановна Дороднова, ученый секретарь, Геологический музей имени Вернадского АН СССР, Москва, СССР;
- проф. доктор геолого-минералогических наук Юрий Алексеевич Русько, заведующий, Геологический музей, Центральный научно-природоведческий музей АН Украинской ССР, Киев, СССР (със съпругата си);
- Наталия Георгиевна Подоплелова, заведующая, Палеонтологический музей, Одесский государственный университет имени И. И. Мечникова, Одесса, СССР;
- Людмила Викторовна Грамова, старший инженер, Палеонтологический музей, Одесский государственный университет имени И. И. Мечникова, Одесса, СССР;
- Dr. Bengt Lindqvist, Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm, Sverige (д-р Бенгт Линдквист, Кралски природонаучен музей, Стокхолм, Швеция);
- Prof. Dr. Hermann-Johann Bautsch, Bereichsdirektor, Mineralogisches Museum, Museum für Naturkunde der Humboldt-Universität, Berlin, DDR (Deutschland) (проф. д-р Херман-Йохан Бауч, директор на Минералогическия музей, Природонаучен музей при Хумболдовия университет, Берлин, ГДР, дн. Германия);
- Dr. Radvan Horný, CSc, Director, Přírodovědecké Muzeum, Národní Muzeum, Praha, Československo (д-р Радван Хорни, директор на Природонаучния музей, Народен музей, Прага, Чехословакия);
- магистр Зорка Георгиевска, виши кустос, Природонаучен музей на Македонија, Скопје, Југославија;
- Владимир Крпач, кустос. Природонаучен музей на Македонија, Скопје, Југославија;
- Ajad Musa el Awami, Curator, Natural History Museum, Tripoli, Libya (Аяд Муса ел Ауами, уредник на Природонаучния музей, Триполи, Либия).

На 4 октомври 1989 г. в БАН се състоя тържествено събрание по случай стогодишнината на НПМ. В президиума присъствуваха председателят на бившия Национален съвет за образование, наука и култура проф. Александър Фол, почетният председател на БАН акад. Ангел Балевски, председателят на БАН акад. Благовест Сендов, бившите директори на НПМ ст. н. с. д-р Нено Атанасов и акад. Иван Костов. На събранието бяха дошли представители на научната общественост от главните природонаучни учреждения, от национални и регионални музеи, чуждестранните гости и много граждани.

При откриването на събранието председателят на организационния комитет акад. *Иван Костов* каза:

„Уважаеми другарю председател, уважаеми гости! Стогодишнината на НПМ при БАН се чествува заедно със 120-годишнината на Българската академия на науките. Едно наистина щастливо съвпадение, на което и аз се радвам като председател на организационния комитет. Не е необходимо да казвам какво значат 100 години за един музей. По време не много, но по съдържание специално за Природонаучния музей доста. Франсис Бейкън преди три века беше казал, че природата се побеждава, ако ѝ се подчиняваме. В нашия век Владимир Иванович Вернадски по аналогичен начин изтъкна значението на природата за човека и как трябва да я пазим. За голямо

съжаление човекът не успя да се възползува нито от мъдрите думи на английския натурфилософ, нито от тези на нашия съвременник и виждаме до каква степен сме онеправдали природата и се мъчим да я победим, без да ѝ се подчиним. Оттам и значението на природонаучните музеи. Нашият музей наистина на години, както казах, не е много стар, но значението му е огромно за нашата родина. Аз се радвам, че днешното тържество минава под патронажа на председателя на Националния съвет за образование, наука и култура проф. Фол и му давам думата за едно приятно за музея обявяване.“

Проф. Александър Фол прочете указ № 2141 на Държавния съвет от 4 октомври 1989 г. за награждаване на Националния природонаучен музей с орден „Народна република България“ I степен за неговата активна народополезна дейност и във връзка със 100 години от създаването му. След като отправи своите пожелания за нови успехи, проф. Фол връчи ордена на директора на НПМ ст. н. с. Красимир Кумански.

Председателят на БАН акад. *Благовест Сендов* произнесе следното приветствие:

„Уважаеми колеги и гости! От името на Президиума на Българската академия на науките и от мое име искам да ви поздравя със 100-годишнината на Националния природонаучен музей! Акад. Иван Костов каза, че случайно съвпадат юбилейте на БАН и на Природонаучния музей. Те съвпадат случайно по ден; ние можехме да разточим тържествата, като чествуваме в един ден 100-годишнината на музея, в друг ден 120-годишнината на БАН, но ние се намираме в период, когато тържествата трябва да бъдат по-кратки и по-съдържателни, а мисълта ни за бъдещето трябва да бъде много по-концентрирана. Природонаучният музей навършва вече солидна възраст — 100 години е, както казват някои, „кръгла цифра“, с което аз никога не се съгласявам, защото това е едно трицифрене число. Това е първият век на вашия музей, така че той може да се смята за музей с вековна история, което звучи много солидно. Колегите, които говориха преди мен, обърнаха внимание върху нещо, на което всеки днес се спира — нашата грижа за природата. В последно време ние говорим за природата и за обкръжаващата среда с една друга дума — екология. Аз си спомням, преди доста години прочетох един много удачен лозунг (защото има и такива) в Съветския съюз, в който се казваше: „Берегите природу пока она не превратилась в окружающую среду.“ Когато вече природата стане обкръжаваща среда, това означава, че нещо се е случило. Вашият музей съхранява това, което се е памирало в природата и което трябва да съществува в нея. Надявам се, че един музей не може да живее без ентузиазма на хората, които работят в него. Ние се впечатляваме днес от много сериозни постижения в икономиката, много високи печалби, много висока производителност, много висока рентабилност и т. н., но съхраняването на това, което е било на тази планета, това, което е било в нашата държава, това, което е създадено от нашия народ и нашата природа, е едно от основните задължения на Българската академия на науките. Ние сме щастливи със 100-годишнината на Природонаучния музей, тъй като това е един от музеите на Българската академия на науките, без който тя не може да се нарече Академия на науките! Пожелавам ви успех в бъдещето!“

Директорът на НПМ ст. н. с. *Красимир Кумански* благодари сърдечно за високите оценки в приветствията и връчи юбилейния възпоменателен плакет на почетните гости. След това той прочете подробния обзорен доклад „Сто години Национален природонаучен музей“. Докладът е публикуван в сп. „Природа“, год. 39, 1990, кн. 1, с. 55—61.

Тържественото събрание. Акад. Благовест Сендов произнася слово (сн. 1). Ст. н. с. Красимир Кумански изнася доклад за стогодишнината на НПМ (сн. 2)

След почивката тържественото събрание продължи с поднасяне на приветствия и връчване на поздравителни адреси и подаръци. Прочетени бяха 24 приветствия:

- проф. д-р Васил Големански, директор на Института по зоология при БАН;
- проф. Иван Бонdev, заместник-директор на Института по ботаника при БАН;
- ст. н. с. д-р Христо Дабовски, заместник-директор на Геологическия институт при БАН;
- доц. Михаил Малеев, директор на Института по приложна минералогия при БАН (и от името на Националния музей „Земята и хората“);
- Н. Генчев, главен секретар на Комитета за опазване на природната среда (сега Министерство на околната среда);
- д-р Симеон Симов от Комитета по геология;
- Тодорка Янкова, заместник-директор на Националния музей на революционното движение (сега Национален музей на политическите партии и движения);
- акад. Леонид Татаринов, директор на Палеонтологическия институт при Академията на науките на СССР в Москва;
- чл.-кор. Александър Димкин, директор на Геологическия музей „Вернадски“ при Академията на науките на СССР в Москва;
- проф. Юрий Руско, завеждащ Геологическия музей при Академията на науките на Украйинската ССР в Киев;
- проф. Херман-Йохан Бауч, директор на Минералогическия музей при Хумболдтовия университет в Берлин;
- магистър Зорка Георгиевска, главен уредник на Природонаучния музей на Македония в Скопие;
- д-р Бенгт Линдквист от Кралския природонаучен музей в Стокхолм;
- д-р Радван Хорни, директор на Природонаучния музей в Прага;
- ст. н. с. Елена Кърджиева от Археологическия институт с музей при БАН;

- ст. н. с. Вера Ковачева, директор на музея при Етнографския институт с музей при БАН;
- ст. н. с. Ист. Георги Цанков от Института за гората при БАН;
- д-р Станчо Матевски, директор на Зоологическата градина в София;
- ст. н. с. Илко Басамаков, директор на Природонаучния музей в Пловдив;
- н. с. Янаки Сивков, директор на Природонаучния музей във Варна;
- Еберхард Унджиян, уредник на отдел „Природа“ при дирекция „Културно-историческо наследство“ в Русе;
- н. с. Димитрина Смилова, завеждащ отдел „Природа“ при дирекция „Културно-историческо наследство“ в Бургас;
- инж. Димитър Сокеров от ДМП „Бургаски медни мини“;
- ст. н. с. Михаил Стайков, председател на Българското геологическо дружество.

Освен лично произнесените приветствия от името на 9 чуждестранни музеи и институти НПМ получи и поздравления от други 47 институции, с които поддържа връзки или е в сътрудничество. Тези общо 56 институции се разпределят по континенти, както следва: Европа — 35, Америка — 9, Азия — 5, Африка — 4, Австралия и Океания — 3. Те представляват 32 държави. Ето списъка на 47-те институции:

Великобритания — London, British Museum (Natural History), Dr Neil Chalmers (Лондон, Британски природонаучен музей, д-р Нийл Чалмерс);

Великобритания — Liverpool, Liverpool Museum, Dr E. F. Greenwood (Ливърпул, Ливърпулски музей, д-р Е. Ф. Грийнууд);

Великобритания — Edinburgh, Royal Museum of Scotland, Dr Mark R. Shaw (Единбург, Кралски шотландски музей, д-р Марк Р. Шоу);

Франция — Paris, Musée National d'Histoire Naturelle, Dr. Philippe Taquet (Париж, Национален природонаучен музей, д-р Филип Таке);

Белгия — Bruxelles, Institut Royal des Sciences Naturelles, Dr. Daniel Cahen (Брюксел, Кралски природонаучен институт, д-р Даниел Каен);

Белгия — Antwerpen, Dr. Wouter I. Van Tichelen (Антверпен, д-р Вouter И. ван Тихелен);

Холандия — Amsterdam, Instituut voor Taxonomische Zoölogie, Universiteit van Amsterdam, Dr. W. Los (Амстердам, Институт по таксономична зоология при Амстердамския университет, д-р В. Лос);

Норвегия — Oslo, Mineralogisk-Geologisk Museum, Universitetet, Dr. Gunnar Raade (Осло, Минералого-геологически музей при университета, д-р Гунар Рааде);

Дания — Kobenhavn, Geologisk Museum, Dr. Ole V. Petersen (Копенхаген, Геологически музей, д-р Оле В. Петерсен);

ФРГ (дн. Германия) — Bonn, Zoologisches Forschungsinstitut und Museum Alexander Koenig, Prof. Dr. C. M. Naumann (Бон, Зоологически изследователски институт и музей „Александър Кьониг“, проф. д-р К. М. Науман);

ФРГ (дн. Германия) — Marburg, Mineralogisches Museum, Institut für Mineralogie, Petrologie und Kristallographie, Philipps-Universität, Dr. Kay Schürtmann (Марбург, Минералогически музей, Институт по минералогия, петрология и кристалография при Университета „Филипс“, д-р Кай Шюрман);

ФРГ (дн. Германия) — Frankfurt am Main, Forschungsinstitut Senckenberg, Prof. Dr. Willi Ziegler (Франкфурт на Майн, Изследователски институт „Зенкенберг“, проф. д-р Вили Циглер);

ФРГ (дн. Германия) — Stuttgart, Robert Bosch GmbH, Dr. Marcus Bierich (Штутгарт, дружество „Роберт Бош“, д-р Маркус Бирих);

Тържественото събрание. Акад. Иван Костов открива събранието (сн. 3). Акад. Леонид Татаринов от Москва поднася приветствие (сн. 4). Проф. Херман-Йохан Бауч от Берлин подарява факсимиile на монография от 17 век (сн. 5). Чл.-кор. Александър Димкин

ГДР (дн. Германия) — Berlin, Museum für Naturkunde der Humboldt-Universität, Prof. Dr. M. Barthel (Берлин, Природонаучен музей на Хумболдовия университет, проф. д-р М. Бартел);

ГДР (дн. Германия) — Freiberg, Bergakademie, Doz. Dr. sc. W. Weber (Фрайберг, Минна академия, доц. д-р В. Вебер);

Полша — Warszawa, Muzeum Ziemi, Polska Akademia Nauk, Assoc. Prof. Dr. sc. Krzysztof Jakubowski (Варшава, Музей на Земята при Полската академия на науките, доц. д-р Кшищоф Якубовски);

Австрия — Wien, Naturhistorisches Museum, Prof. Dr. G. Kurat (Виена, Природонаучен музей, проф. д-р Г. Курад);

Австрия — Wien, Amt der Niederösterreichischen Landesregierung, Dr. Tuisl (Виена, Канцелария на областното правителство на Долна Австрия, д-р Тусъл);

Италия — Venezia, Museo Civico di Storia Naturale, Dr. Enrico Ratti (Венеция, Градски природонаучен музей, д-р Енрико Рати);

Италия — Genova, Museo Civico di Storia Naturale „Giacomo Doria“, Dr. Lilia Capocaccia (Генуа, Градски природонаучен музей „Джакомо Дория“, д-р Лилия Капокача);

Италия — Firenze, Museo di Storia Naturale, Università degli studi, Dr. Curzio Cipriani (Флоренция, Природонаучен музей при университета, д-р Курцио Чиприани);

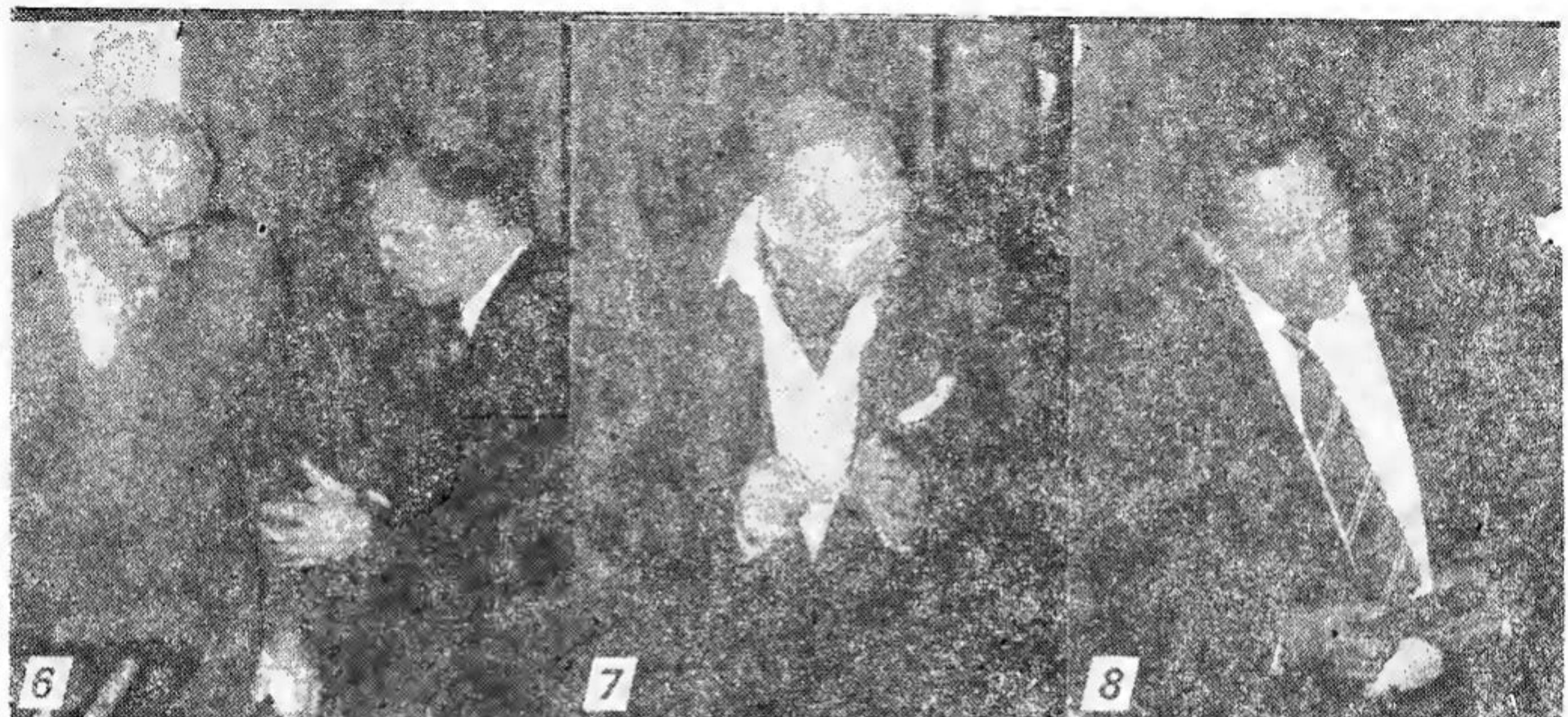
Югославия — Ljubljana, Prirodoslovni Muzej Slovenije, Dr. Ignac Sivec (Любляна, Словенски природонаучен музей, д-р Игнац Сивец);

Унгария — Budapest, Hungarian Natural History Museum, Dr. Ferenc Meszaros (Будапеща, Унгарски природонаучен музей, д-р Ференц Месарош);

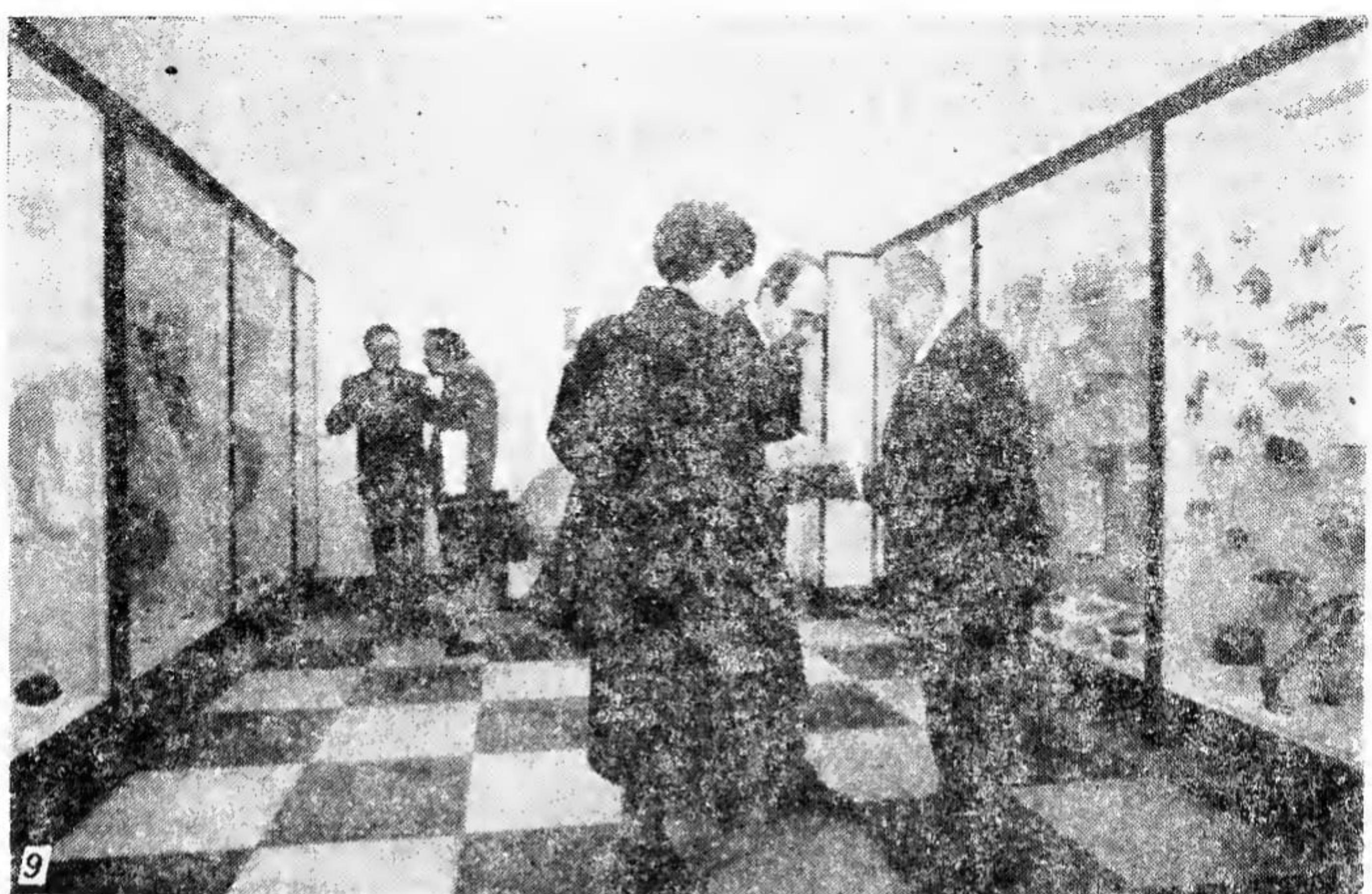
Румъния — Bucuresti, Museul de Istorie Naturală “Grigore Antipa”, Acad. Dr. Mihai Băcescu (Букурешт, Природонаучен музей „Григоре Антипа“, акад. д-р Михай Бъческу);

СССР — Москва, Музей землеведения, Московский государственный университет имени М. В. Ломоносова, проф. С. А. Ушаков;

СССР — Киев, Зоологический музей, Институт зоологии имени И.

от Москва получава възпоменателен плакет от Красимир Кумански (сн. 6). Д-р Бенгт Линдквист от Стокхолм подарява уникатна пироксенова друза (сн. 7). Д-р Радван Хорни от Прага приветствува събрането (сн. 8)

Зала „Историческа геология и палеонтология“ на НПМ — Зорка Георгиевска и Владимир Кърич от Скопие разговарят с Димитър Ковачев от филиала на НПМ в Лесновград (сн. 9)

И. Шмальгаузена, Академия наук Української ССР, проф., доктор биологических наук Н. Н. Щербак;

Юбилейната научна сесия. Акад. Иван Костов проследява историята на минералогията у нас (сп. 10). Ст. и. с. Алекси Попов изнася доклад за ентомологичните колекции (сп. 11). Акад. Георги Георгиев изнася доклад за геологията на Балканите (сп. 12).

СССР — Одесса, Зоологический музей, Одесский государственный университет имени И. И. Мечникова, кандидат биологических наук Владимир Алексеевич Лобков;

Алжир — Оран, Musée National Ahmed Zabana, the Curator (Оран, Национален музей „Ахмед Забана“, уредникът на музея);

Зимбабве — Bulawayo, Natural History Museum, Dr O. D. Simela (Булауайо, Природонаучен музей, д-р О. Д. Симела);

Южноафриканска република — Pretoria, Transvaal Museum, Dr. W. D. Haacke (Претория, Трансваалски музей, д-р У. Д. Хааке);

Израел — Deganya, Beth Gordon, The A. D. Gordon Agriculture, Nature and Kinnereth Valley Study Institute, Dr Shemuel Lulav (Дегания, Бет Гордон, Институт за изучаване на земеделието, природата и долината Кинерет „А. Д. Гордон“, д-р Шемуел Лулав);

Индия — Calcutta, Zoological Survey of India, Dr S. K. Ghosh (Калкута, Индийска зоологическа служба, д-р С. К. Гхош);

Непал — Kathmandu, Natural History Museum, Tribhuvan University, Dr R. L. Shrestha (Катманду, Природонаучен музей при Университета „Трибхуван“, д-р Р. Л. Шреста);

Китай — Beijing, Institute of Geology, Academia Sinica, Prof. Zhang Peishan (Пекин, Геологически институт на Китайската академия, проф. Чжан Пейшан);

Филипини — Manila, National Museum, Dr Gabriel S. Casal (Манила, Национален музей, д-р Габриел С. Казал);

Австралия — Sydney, Australian Museum, Dr H. G. Cogger (Сидни, Австралийски музей, д-р Х. Г. Когър);

Австралия — Melbourne, Museum of Victoria, Dr Bill Birch (Мелбурн, Музей на Виктория, д-р Бил Бърч);

Нова Зеландия — Lower Hutt, New Zealand Geological Survey, Dr Ian Speden (Лоуър Хът, Новозеландска геологическа служба, д-р Йън Спидън);

Канада — Ottawa, National Museum of Natural Sciences, Dr Jacques Fournier (Отава, Национален природонаучен музей, д-р Жак Фурниер);

13

14

11). Н. с. Николай Спасов говори за остеологичните и палеонтологичните изследвания (сн. 12). Н. с. Златозар Боев докладва за орнитологичните колекции (сн. 13). Ст. н. с. Петър Берон говори за експедиционната дейност (сн. 14)

Канада — Victoria, Royal British Columbia Museum, Dr Bill Barkley (Виктория, Кралски музей на Британска Колумбия, д-р Бил Баркли);

САЩ — Washington, National Museum of Natural History, Smithsonian Institution, Dr John Sampson White (Вашингтон, Национален природонаучен музей при Смитсоновия институт, д-р Джон Сампсън Уайт);

САЩ — New York, American Museum of Natural History, Dr William J. Moysiian (Ню Йорк, Американски природонаучен музей, д-р Уилям Дж. Мойниън);

САЩ — Chicago, Field Museum of Natural History, Dr Harold K. Voris (Чикаго, Природонаучен музей, д-р Харолд К. Ворис);

САЩ — Denver, Denver Museum of Natural History, Ph. D. Jane Stevenson Day (Денвър, Денвърски природонаучен музей, д-р Джейн Стивънсън Дей);

САЩ — Berkeley, University of California, Dr John A. Chemsack (Бъркли, Калифорнийски университет, д-р Джон А. Кемсак);

Коста Рика — San Jose, Museo Nacional de Costa Rica, MSc. Lorena San Román Johanning (Сан Хоце, Национален музей на Коста Рика, магистър Лорена Сан Роман Хоанинг);

Аржентина — Buenos Aires, Colegio San José, R. P. Francisco Daleoso (Буенос Айрес, колеж „Сан Хосе“, Франциско Далесо).

Получени бяха и други поздравителни адреси от България:

— Институт по рибни ресурси във Варна;

— Музей на родопския карст в Чепеларе.

До музея бе изпратено и стихотворението „Славна годишнина“, написано от Александър Ращев специално за юбилея.

На тържественото събрание бяха поднесени редица цепни подаръци от гостите от институти в чужбина:

— от акад. Л. Татаринов — два редки експоната от изкопаеми хищни влечуги;

— от д-р Б. Линдквист — пироксенова друзья от Нордмарк (Швеция) с рядко срещани по размер кристали;

— от чл.-кор. Ал. Димкин — рядък по размери кристал от данбурит от Далниегорск (СССР);

— от проф. Ю. Руско — богато илюстрираната книга на В. Б. Семънов „Малахит“, сега библиографска рядкост;

— от проф. Х.-Й. Бауч — руден образец от скутерудит и бисмут от най-дълбоката шахта в Европа; факсимиле на двутомника на N. Steno “De solido intra solidum naturaliter contento, Dissertationis prodromus”, публикуван през 1669 г. във Флоренция; паметен знак по случай 100 години от построяването на сегашната сграда на Природонаучния музей в Берлин;

— от магистър З. Георгиевска — издания на Природонаучния музей в Скопие.

В дните около честването на НПМ бяха подарени и други книги и минерални образци:

— от директора на Трансваалския музей в Претория (Южноафриканска република) Dr C. K. Braai (д-р К. К. Брейн) и заместник-директора У. Д. Хааке — 12 великолепно отпечатани цветни рисунки на южноафрикански птици от известния южноафрикански художник-аниалист от началото на настоящия век Claude Gibney Finch-Davies (Клод Гибни Финч-Дейвис);

— от генералния директор на Националния музей на Коста Рика в Сан Хоце магистър Лорена Сан Роман Хоанинг — луксозна и богато илюстрирана с цветни фотографии книга “Over one hundred years of history (May 4th 1887 — May 4th 1987)”, посветена на историята и експозицията на музея в Сан Хоце (по случай стогодишнината му);

— от МОК „Горубсо“ в Мадан — 33 образци от главните рудни минерали от Маданския минен басейн;

— от геолозите на обект „Лъки“ в Родопите — голяма напиршпатова друзья;

— от доц. А. Ангелов — родонит и други минерали от България;

— от доц. М. Стойкова — голяма калцитова друзья с ромбоедрични кристали от Родопите.

На тържественото събрание директорът на НПМ Красимир Кумански връчи юбилейния плакет за стогодишнината на поднеслите приветствия от страната и чужбина и прочете списък на удостоените с плакета дългогодишни служители, извънщатни сътрудници и дарители на НПМ.

Същия ден, 4 октомври 1989 г., след обяд гостите от чужбина и интересуващите се разгледаха експозицията на музея, бяха информирани за състоянието и историята на колекциите от отговорниците на секции и зали, получиха отговори на зададените въпроси. Експозицията получи високата оценка на специалистите по музейно дело, а отделни ценни и уникални експонати възбудиха интереса и възхищението им.

На 5 октомври 1989 г. се проведе юбилейната научна сесия. В две заседания тя протече при следната програма (6 доклада и 2 филма):

— научнопопулярен фильм „Неоценено съкровище“;

— акад. Иван Костов — Развитие на минералогията в България;

— ст. н. с. Стефан Станев от Природонаучния музей в Пловдив — Ботаническите колекции на НПМ;

— ст. н. с. Алекси Попов — Ентомологичните колекции на НПМ;

— н. с. Николай Спасов — Остеологичните колекции на НПМ и палеонтологическите изследвания на фосилна гръбначна фауна;

— научнопопулярен фильм „Преди пет miliona години“;

— н. с. Златозар Боев — Орнитологичните колекции на НПМ;

— ст. н. с. Петър Берон — Експедициите на НПМ (с прожекция на диапозитиви).

Три от тези доклади — на Ст. Станев, Ал. Попов и Зл. Боев, са публикувани в настоящата книжка.

На 6 октомври 1989 г. беше организирана екскурзия за гостите от чужбина до Рилския манастир. По време на екскурзията и продължиха разговорите за установяването на нови форми и засилване на сътрудничеството между НПМ и сродните музеи в чужбина, както и по музеологични и природонаучни въпроси.

Всички снимки, публикувани в статията, са направени от В. Хазан.

Постъпила на 27. III. 1990 г.

Адрес на авторите:

Красимир Кумански, Алекси Попов
Национален природонаучен музей при БАН
бул. „Руски“ № 1, 1000 София

ONE HUNDRED YEARS NATIONAL MUSEUM OF NATURAL HISTORY

Krassimir Kumanski, Alexi Popov

(Summary)

One hundred years elapsed since the foundation of one of the oldest museums in Bulgaria — the Museum of Natural History. The commemorative Centenary Celebrations were held in October 1989 in Sofia. Represented were the principal natural history institutions, national and regional museums in Bulgaria, and 12 directors of museums from the USSR, Sweden, East Germany, Czechoslovakia, Yugoslavia and Libya.

The Centenary Celebrations were opened by Acad. Ivan Kostov, ex-Director of the Museum. In his speech he noted the coincidence of the celebrations of the Centenary of the Museum and the 120th Anniversary of the Bulgarian Academy of Sciences on this day, and emphasized the importance of natural sciences and hence of museums of natural history for mankind. Prof. Alexander Fol, the Chairman of the National Council for Education, Science and Culture, on behalf of the State Council presented the Museum with the Order "People's Republic of Bulgaria" I Degree. In his address Acad. Blagovest Sendov, President of the Bulgarian Academy of Sciences, said: "The preservation of the present state of this planet, of what has been created by our people, by nature, is one of the principal goals of the Academy. The National Museum of Natural History is one of the museums of the Bulgarian Academy, without which it could not be called an Academy of Sciences.". Dr Krassimir Kumanski, Director of the Museum, gave a detailed report on occasion of the Centenary. Representatives of 24 institutions, museums and committees in Bulgaria and abroad delivered addresses and gifts. Congratulations came from a total of 56 foreign institutions from 32 countries from all over the world. Outstanding gifts were two rare remains of parts of fossil predatory reptiles from the USSR, minerals and giant crystals from Sweden, USSR, East Germany and Bulgaria, valuable books from South Africa, Costa Rica, USSR, East Germany, etc.

At a Jubilee Session two popular science films on the exposition and on one of the expeditions, held by the Museum, were shown and 6 papers were

delivered, namely: on the history of mineralogy in Bulgaria (Acad. Ivan Kostov), on the collections and research in the sections of botany (Stefan Stanev), entomology (Alexi Popov), osteology and paleontology (Nikolai Spassov), and ornithology (Zlatozar Boev), as well as expeditions of the Museum (Petar Beron).

The guests visited the Museum and were shown the collections and informed about their current state and prospects. The exposition won the praise of visiting specialists. During the excursion to the Rila Monastery discussions over a future cooperation with the corresponding museums abroad, and over museological and life-science issues were continued.

Part of the exposition was rearranged in connection with the Centenary and a film was made about the Museum. A commemorative medallion and three badges were struck and presented. A commemorative stamp and an envelope with a picture of the Museum were also issued.